

Mirosław Andrałojć

**Autorska
KONCEPCJA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNA
Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie**

(Konceptcja nie została przyjęta przez Komisję Konkursową wyznaczoną przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, obradującą 6 marca 2007 roku. Opracowanie jest chronione prawem autorskim – zarówno jej całość, jak i poszczególne koncepcje nie mogą być bez zgody autora realizowane w muzeach na terenie kraju. Opracowanie może być powielane i rozpowszechniane jako materiał do dyskusji.)

Poznań – luty 2007

Spis treści:

1. WPROWADZENIE-----	3
2. KIERUNKI DZIAŁAŃ I OBSZARY AKTYWNOŚCI MUZEUM-----	3
2.1. Obecność w społeczności lokalnej-----	4
2.2. Szlak Piastowski-----	5
2.3. Oddziaływanie ponadregionalne-----	5
2.3.1. Gabinet Skarbów MPPP-----	6
2.3.2. Baza danych o biżuterii wczesnośredniowiecznej z ziem polskich-----	6
2.3.3. Baza danych i baza wzorców dla materiału ceramicznego z Gniezna i z ziemi gnieźnieńskiej-----	7
2.3.4. Archeologia i media-----	7
2.3.4.1. Bibliografia tekstów prasowych poświęconych polskiej archeologii-----	7
2.3.4.2. Filmoteka polskiej archeologii-----	8
2.3.4.3. Panelowe spotkania „Archeologia i media”-----	8
2.4. Odbiorcy – publiczność muzeum-----	8
2.5. Ekspozycja-----	9
2.5.1. Galeria św. Wojciecha, pierwszego patrona państwa polskiego-----	9
2.6. Edukacja i wydawnictwa-----	10
2.7. Serwer i witryna internetowa Muzeum-----	10
3. ORGANIZACJA I POLITYKA KADROWA MUZEUM-----	11
4. PARTNERZY INSTYTUCJONALNI MUZEUM-----	11
5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA-----	12

1. WPROWADZENIE

Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie otwarto oficjalnie w 1983 r. Było to zwieńczenie kilkudziesięcioletniej historii starań o funkcjonowanie muzeum w pierwszej stolicy państwa, rozpoczętej wystawami poświęconymi efektom badań archeologicznych w Gnieźnie i na Ostrowie Lednickim, kontynuowanej przez gnieźnieński oddział Muzeum Archeologicznego w Poznaniu i rozwiniętej następnie w idei budowy obiektów pomnika Mieszka I i Bolesława Chrobrego. Koncepcja funkcjonowania muzeum w Gnieźnie ewoluowała od instytucji archeologicznej po muzeum wielodziałowe.

Idea zawarta w nazwie Muzeum Początków Państwa Polskiego była i jest dla tej instytucji najlepszym i wyjątkowym w skali kraju znakiem towarowym. Niesie ona także pewne zobowiązania, z których najistotniejsza jest misja edukacyjna jaką powinno spełniać gnieźnieńskie Muzeum. Po ponad dwudziestu latach od otwarcia, w zmienionym otoczeniu, do tego aby MPPP, przy zachowaniu dotychczasowego dorobku, mogło się rozwijać i osiągnąć poziom do jakiego predystynuje je nazwa i usytuowanie, niezbędnych jest szereg nowych inicjatyw i projektów, zgodnych z zasadą jaką przyjęto budując Muzeum i jego ekspozycje – prezentowania historii i ilustrujących ją zabytków z wykorzystaniem nowoczesnych środków przekazu. Niezbędne jest także szersze otwarcie na współpracę z instytucjami naukowymi i kulturalnymi, środowiskami i osobami zainteresowanymi historią Polski i dziejami Gniezna. Wyjątkowy na tle innych muzeów wizerunek MPPP budować trzeba poprzez szersze udostępnienie wyników prowadzonych przez nie w Gnieźnie badań archeologicznych oraz większe uwypuklenie w jego działalności problemów, zjawisk i zabytków wiążących się z prestiżem, autorytetem, oznakami i atrybutami świeckiej i duchownej władzy, wyznacznikami pozycji społecznej i bogactwa jednostek, czy śladami zewnętrznych kontaktów towarzyszących tworzeniu się i funkcjonowaniu państwa polskiego w średniowiecznej Europie. Muzeum Początków Państwa Polskiego powinno być postrzegane przede wszystkim jako *muzeum idei, władzy, ale i pieniądza*.

2. KIERUNKI DZIAŁAŃ I OBSZARY AKTYWNOŚCI MUZEUM

Proponowana koncepcja programowo-organizacyjna Muzeum zakłada zwiększenie jego obecności i oddziaływania w sferze kultury lokalnej, przede wszystkim nastawiona jest jednak na działania o znaczeniu ponadregionalnym, budujące wizerunek i pozycję instytucji i przyciągające do kontaktów i współdziałania z nim nowych odbiorców i współpracowników.

2.1. Obecność w społeczności lokalnej

MPPP jest wielodziałowe i spełniać musi rolę kulturotwórczą, inspirującą zainteresowanie historią i kulturą ziemi gnieźnieńskiej w lokalnej społeczności, gromadząc i opracowując związane z nią zabytki. W obecnych realiach, przy małej liczebności i słabej mobilności państwowych służb konserwatorskich oraz w sytuacji wymuszonego finansowaniem jedynie ze środków Rady Miasta Poznania, ograniczonego zainteresowania Muzeum Archeologicznego w Poznaniu zabytkami z całej Wielkopolski, musi też wykazać większą aktywność w monitorowaniu zagrożeń jakim poddane są zabytki, przede wszystkim archeologiczne, na terenie ziemi gnieźnieńskiej. Muzeum musi też nastawić się na systematyczne poszukiwanie środków niezbędnych do prowadzenia, opracowywania i udostępniania wyników prestiżowych badań na Wzgórzu Lecha w Gnieźnie.

Większe lokalne zainteresowanie działalnością Muzeum można oczywiście uzyskać poprzez efekt echa, przy wzmocnieniu ponadregionalnej rangi i takimże nagłośnieniu działań tej instytucji. Niezbędne są jednak także działania interaktywne, otwarcie Muzeum na współpracę z zainteresowanymi przeszłością, pasjonatami i lokalnymi liderami. Muzeum powinno promować zarówno historię najbliższego regionu i całej Wielkopolski, jak i ludzi chcących z nim w tym dziele współpracować. Z tej perspektywy np. w ekspozycji w holu powinna znaleźć się gablota prezentująca przez określony czas najciekawsze, подарowane właśnie Muzeum zabytki, wraz z ważnymi, krótkimi informacjami o darczyńcach. Innym sposobem zaangażowania lokalnych liderów w propagowanie działalności Muzeum i uzyskiwania bieżących informacji o odkrywanych w terenie zabytkach może być zbudowanie sieci współpracowników – wolontariuszy, zbierających się cyklicznie na organizowanych przez Muzeum spotkaniach i symbolicznie nagradzanych za wkład w ochronę zabytków. Sieć taka, złożona z nauczycieli i urzędników z mniejszych ośrodków, ma w Wielkopolsce tradycje sięgające końca XIX wieku; po II wojnie światowej idea ta z czasem niestety zamarła. Może ona być także znakomitym źródłem wiedzy o zainteresowaniach lokalnych społeczności, może być pomocna przy recenzowaniu niektórych działań Muzeum i przy planowaniu elementów polityki wystawienniczej.

Podstawowe znaczenie dla regionalnej, związanej z nowożytnymi dziejami Gniezna, działalności Muzeum, powinny mieć projekty zatrudnionych w instytucji historyków i historyków sztuki. Istnieje konieczność oceny dotychczas realizowanych przedsięwzięć, kontynuacji tych, które mają szansę rozwoju i wprowadzenie nowych, o walorach edukacyjnych, dotyczących nie tylko miasta, ale i całej ziemi gnieźnieńskiej (np. KłECKA).

2.2. Szlak Piastowski

Usytuowanie w centrum najważniejszego szlaku turystycznego Wielkopolski, kilkaset metrów od gnieźnieńskiej katedry, w strefie działań wielu operatorów turystyki, zapewnia Muzeum największą rzeszę zwiedzających. Nie bez znaczenia jest też istnienie na wprost tej instytucji bezpłatnego parkingu powodującego, iż znaczna część turystów tu właśnie rozpoczyna zwiedzanie Gniezna. Zaangażowanie MPPP w uatrakcyjnienie oferty turystycznej Szlaku Piastowskiego i własną w jego ramach promocję jest jednak niewielkie. Brak uregulowań i umowy o współpracy i promocji z Organizacją Turystyczną „Szlak Piastowski” skutkuje na przykład nieobecnością na stronie internetowej tej organizacji jakiegokolwiek informacji o istnieniu Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Muzeum powinno bardziej dostosować swoje funkcjonowanie i ofertę wystawienniczą do sezonowości i potrzeb ruchu turystycznego, najintensywniejszego w maju-czerwcu i we wrześniu każdego roku. Należy uwzględnić postulaty organizacji turystycznych obejmujące otwarcie w tych miesiącach ekspozycji także w poniedziałki (podobnie jak w Biskupinie), pewne zmiany w ekspozycji multimedialnej, umożliwiające dłuższe oświetlenie sali i krótkie przerwy, dające możliwość wypowiedzenia się także przewodnikom; istotna byłaby też możliwość nabycia w Muzeum kopii zabytków, a nie głównie wydawnictw. Muzeum powinno też wykazać inicjatywę, bądź recenzować niektóre miejskie inwestycje w infrastrukturę turystyczną – np. wykonanie dogodnego przejścia pieszego dla grup turystycznych między Muzeum a Katedrą, wzdłuż jeziora Jelonek, czy podejmowanych przez władze miejskie prób wznoszenia rekonstrukcji umocnień grodowych nad jeziorem Jelonek, czy na gródku Gnieźniniek.

2.3. Oddziaływanie ponadregionalne

Proponowane działania mające zasadniczy wpływ na kształtowanie odrębnego wizerunku Muzeum, to przede wszystkim przygotowanie i próby realizacji projektów i badań z zakresu inwentaryzacji wybranych kategorii zabytków z okresu powstawania państwa polskiego oraz inicjatywy zmierzające do monitorowania i kształtowania kontaktów między środowiskami związanymi z ochroną zabytków a mediami. Obecne podejście tych ostatnich do odkryć archeologicznych, przedstawianych niemal wyłącznie w kategoriach „sensacyjnego odkrycia archeologicznego” (sensacyjnym znaleziskiem archeologicznym jest zarówno kilka fragmentów naczyń nowożytnych, skarb, czy badane cmentarzysko), rodzi zainteresowanie, lecz w dłuższej perspektywie szkodzi kształtowaniu się pozytywnych postaw wobec konieczności ochrony dziedzictwa kulturowego.

2.3.1. Gabinet Skarbów MPPP

Wśród projektów realizowanych przez Muzeum priorytetowe miejsce powinien zająć znany już w środowisku archeologicznym program inwentaryzacji odkryć skarbów dokonanych dotąd na terenie Polski (Corpus Thesaurorum Poloniae). Projekt ten, którego współautorem jest autor tego opracowania, powstał w 1996 r. i w przeciągu następnych lat został gruntownie zweryfikowany, przygotowany do realizacji, a jego założenia opublikowano w 2002 r. W trakcie weryfikacji założeń programu, w ciągu ostatnich 5 lat, odkrytych zostało 7 skarbów wielkopolskich z okresu początków państwa polskiego (w Grzybowie, gm. Września, Kapieli, gm. Czarniejewo, Dębiczu i Dzierznicy, gm. Środa Wlkp., Obrze, gm. Wolsztyn, Zalesiu, gm. Zagórów i w Zbiersku, gm. Stawiszyn), a więc więcej niż trafiło ich do muzeów wielkopolskich w całym okresie powojennym. Muzeum PPP może praktycznie natychmiast stać się realizatorem i beneficjentem programu. Stopniowe podejmowanie projektu nie wymaga żadnych dodatkowych środków, na jego pełną, wieloletnią realizację, możliwe jest zdobywanie funduszy z puli konserwatorskich i z grantów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, np. we współpracy z Collegium Europaeum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Możliwości tej współpracy omówione zostaną w dalszej części opracowania. Muzeum zyskuje w ten sposób szansę stworzenia jedynego w kraju – nie Gabinetu Numizmatycznego, lecz Gabinetu Skarbów, budowy bazy danych o odkryciach ok. 5.000 depozytów z ziem polskich oraz możliwość pozyskiwania do zbiorów i ekspozycji części skarbów odkrytych podczas realizacji projektu. Trzeba podkreślić, iż MPPP nie ma dotychczas w swoich zbiorach ani jednego skarbu wczesnośredniowiecznego. Rozpoczęcie realizacji tego przedsięwzięcia i praktyczne zmonopolizowanie tej dziedziny badań, daje Muzeum wyjątkową pozycję nie tylko w skali kraju, bowiem np. problem skarbów siekańcowych z IX-XI w. dotyczy nie tylko ziem polskich, ale całej strefy bałtyckiej i jest przedmiotem zainteresowania badaczy w wielu krajach, zwłaszcza w Skandynawii i w Niemczech.

2.3.2. Baza danych o biżuterii wczesnośredniowiecznej z ziem polskich.

Kolejną bazą danych, prowadzoną przez MPPP, może być katalog biżuterii wczesnośredniowiecznej, pochodzącej przede wszystkim ze skarbów. Jest to grupa atrakcyjnych wystawienniczo i istotnych poznawczo zabytków, której specyfika polega jednak na tym, iż są one w znacznym niekiedy stopniu intencjonalnie pocięte. Baza danych oparta więc powinna zostać nie na typach ozdób, a na rejestracji najmniejszych składowych

elementów biżuterii, które złączone w różne konfiguracjach „budują” znane nam typy ozdób. Baza powinna być dostępna za pomocą internetu.

2.3.3. Baza danych i baza wzorców dla materiału ceramicznego z Gniezna i z ziemi gnieźnieńskiej

Studia nad obfitym ceramicznym wczesnośredniowiecznym materiałem masowym z Gniezna powinny doprowadzić do wypracowania takich metod szybkiej rejestracji cech ich technologii, morfologii i zdobnictwa, by można było założyć reperową bazę danych. Najobfitszy materiał masowy wymaga opracowania i udostępnienia do porównań na masową skalę, za pośrednictwem internetu. Osobną bazę powinny posiadać bogate zbiory kafli gnieźnieńskich, a przynajmniej ich część (materiały publikowane) powinna być dostępna w sieci.

2.3.4. Archeologii i media

Jednym z kryteriów oceny pozycji i aktywności Muzeum powinno być zainteresowanie mediów jego działalnością. To zainteresowanie można osiągnąć na zasadzie wzajemności, poprzez monitorowanie rynku medialnego pod kątem jego zaangażowania w problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego, relacjonowania i popularyzacji polskich badań archeologicznych, zainteresowania najdawniejszą historią i początkami państwa polskiego. Konkretnie rezultaty powinno też przynieść utworzenie baz danych - bibliografii tekstów prasowych poświęconych polskiej archeologii i filmoteki polskiej archeologii. Zainteresowanie pomocą przy realizacji tych projektów deklaruje Collegium Europaeum Gnesnense UAM.

2.3.4.1. Bibliografia tekstów prasowych poświęconych polskiej archeologii

Wśród działań z pogranicza archeologii i mediów wskazać należy kompleksowo dotąd nieuporządkowany i w niewielkim stopniu monitorowany problem publikacji prasowych poświęconych archeologii. Niektóre witryny archeologiczne (np. strona Instytutu Prahistorii UAM), zamieszczają informacje prasowe, ograniczone jednak do wąskiego kręgu najważniejszych czasopism. Wskazane jest jednak prowadzenie całościowej bibliografii tekstów prasowych poświęconych polskiej archeologii, a instytucja która się tego podejmie, ma możliwość nie tylko gromadzenia danych, ale także nawiązania najszerszych kontaktów z tego typu mediami i ustalenia zasad przekazywania i udostępniania tekstów. Monitorowanie

rynku prasowego może służyć nie tylko badaniu zmian podejścia do tej problematyki, ale także w jakimś stopniu wpływaniu na jakość przekazu medialnego.

2.3.4.2. Filtoteka polskiej archeologii

Podstawową formą przekazu kulturowego, na której wychowane jest już obecne pokolenie odbiorców, jest zapis filmowy. Pod tym względem polska archeologia wykazuje zaskakującą niezdolność do trwalszego zainteresowania problematyką swych badań twórców i decydentów nawet telewizji publicznej. Przegrywa przy tym walkę o społeczną świadomość i szersze zainteresowanie dziedzictwem kulturowym. Zainteresowania MPPP zapisem filmowym powinny pójść w kilku kierunkach. Podstawowym jest stworzenie filmoteki polskiej archeologii – gromadzenie i udostępnianie, z zachowaniem praw autorskich, wszelkich materiałów filmowych wiążących się z archeologią. Znaczna część tych zapisów, zwłaszcza reportażowych, jest dość szybko kasowana i bezpowrotnie tracona. Kolejnym etapem powinno być zdobycie środków pozwalających na stworzenie własnych możliwości profesjonalnej rejestracji filmowej. Koszt sprzętu niezbędnego do powołania własnego studia wynosi ok. 100 – 150 tys. zł. Podstawą jego działalności powinno być podjęcie prób wypracowania standardów dokumentacji filmowej badań archeologicznych, we współpracy z wielkopolskim środowiskiem filmowców – amatorów i studentami Collegium Europaeum UAM. W dalszej perspektywie studio może przejść do prób produkcji filmów dokumentalnych poświęconych polskiej archeologii np. we współpracy z kanałami tematycznymi TVP i stacji komercyjnych (TVP Historia, TVN Historia). Collegium Europaeum wyraziło także zainteresowanie współorganizowaniem w Gnieźnie cyklicznych przeglądów filmów o polskiej archeologii i ochronie dziedzictwa kulturowego. Własny zapis filmowy to także możliwość uzupełnienia ekspozycji multimedialnej i urozmaicenia zawartości witryny internetowej.

2.3.4.3. Panelowe spotkania „Archeologia i media”

Systematyczne monitorowanie obecności problematyki archeologicznej w polskich mediach, powinno doprowadzić do możliwości organizowania na terenie Muzeum lub w gmachu Collegium Europaeum cyklicznych spotkań dyskusyjnych z dziennikarzami i przedstawicielami redakcjami podejmujących lub zainteresowanych relacjonowaniem wyników badań archeologicznych.

2.4. Odbiorcy – publiczność muzeum

Muzeum Początków Państwa Polskiego odwiedzane jest przez zorganizowane grupy turystyczne i indywidualnych zwiedzających z różnym natężeniem w poszczególnych porach roku. Konieczne są, jak już zostało zasygnalizowane, pewne zmiany organizacyjne, zwiększające czas otwarcia instytucji w szczycie sezonu turystycznego. Muzeum organizuje także, jak w większości tego typu placówek, lekcje muzealne dla młodzieży szkolnej. MPPP nie ma, ze względu na usytuowanie w mieście, charakteru muzeum plenerowego, mogącego organizować imprezy o charakterze ludycznym. Niezbędne jest zatem poszerzenie grona zainteresowanych jego działalnością poprzez rozbudowany, wielowątkowy przekaz internetowy.

2.5. Ekspozycja

Stała ekspozycja MPPP składa się z kilku wystaw i galerii. Tradycyjnie jej podstawą była i powinna pozostać główna wystawa organizowana z pomocą nowoczesnych środków audiowizualnych. Zestaw tych środków powinien jednak ulec zmianie, tak by można było ją zwiedzać przy włączonym oświetleniu i większej płynności grup zwiedzających - zastosować należy inne niż dotąd urządzenia projekcyjne (np. w typie telebimów). Pozostałe wystawy stałe, których liczba zwiększyła się z czasem znacznie, usytuowane są w ciągach komunikacyjnych, na klatkach schodowych i w holu dzielonym ze szkołą średnią. Należy na nowo przemyśleć sposób ich rozplanowania i rozmieszczenia, ponieważ obecne rozwiązania (np. wystawy pod schodami) nie licują z rangą prezentowanych zabytków i trudno je uznać za przejaw szacunku dla zwiedzających. Proponowane jest wzbogacenie ekspozycji stałej o galerię św. Wojciecha.

2.5.1. Galeria św. Wojciecha, pierwszego patrona państwa polskiego.

Trwałym elementem budowania odrębnego wizerunku Muzeum w Gnieźnie powinno stać się gromadzenie kolekcji, prace badawcze oraz eksponowanie na stałej wystawie zabytków związanych z kultem św. Wojciecha, patrona Gniezna, ale i do połowy XIII w. jedyne go patrona państwa polskiego. Muzeum nie może konkurować w tym dziele z instytucjami kościelnymi, posiadającymi na swoim terenie zarówno oryginał najwybitniejszego dzieła poświęconego temu świętemu – drzwi gnieźnieńskie, jak i relikwie męczennika. Możliwe jest jednak uzupełnienie i wzbogacenie gnieźnieńskiej oferty wystawienniczej i turystycznej o miejsce prezentacji innych, drobnych lecz o dużej randze zabytków, związanych z zamysłem ideowym i myślą polityczną Bolesława Krzywoustego i kolejnych władców wielkopolskich oraz senioralnych z okresu rozbitcia dzielnicowego,

prezentujących świętego Wojciecha jako patrona państwa, aż do kanonizacji św. Stanisława. W skład kolekcji powinny wejść oryginały lub tam gdzie to niemożliwe, kopie monet polskich (zwłaszcza brakteatów Bolesława Krzywoustego) i czeskich z wyobrażeniami świętego, bulla odkryta w Gnieźnie i kopie pozostałych 3 znanych dotąd polskich bulli. Na starszym typie tych zabytków oraz na starszym typie brakteata Bolesława III znajduje się nazwa Gniezna (na bulli z okolic Płocka odczytana jako GNEZDNA – por. *Inne oblicza historii*, nr 01/2007), co już jest wystarczającym asumptem do ich prezentowania w MPPP w Gnieźnie. Niezwykle atrakcyjnym elementem tej ekspozycji może się też stać, wykonana na zamówienie Muzeum, kopia najstarszego zabytku z przedstawieniem św. Wojciecha – kamiennej studzienki z kościoła św. Bartłomieja w Rzymie. Ten niezwykle cenny i często wymieniany w literaturze zabytek, znany jest w Polsce tylko ze zdjęć. Powinna się tu też znaleźć któraś z 3 kopii drzwi gnieźnieńskich, znajdujących się obecnie w Muzeum. Muzeum PPP wzbogaci dzięki tej stałej galerii swój wizerunek o nowy, istotny element – będzie mogło być określane także jako jedyne muzeum św. Wojciecha, patrona państwa.

2.6. Edukacja i wydawnictwa

Poza walorami edukacyjnymi ekspozycji i lekcjami muzealnymi, które należy w większym stopniu wzbogacić o zajęcia manualne i przekaz multimedialny, Muzeum powinno także, jako jedyne w kraju, podjąć się prób wydawania publikacji popularyzujących dziedzictwo kulturowe, przeznaczonych dla najmłodszych, rozpoczynających dopiero swoją przygodę z historią. Przykładowo, autor opracowania gotów jest nieodpłatnie udostępnić Muzeum własne prawa autorskie do jedynej polskiej książeczki dla dzieci poświęconej pradziejom (M. Andrałójć, *Praprabajki. Archeologia dla dzieci*), której pierwszy, wyczerpany kilka lat temu nakład, wyniósł 10.000 egz. Muzeum może też zainicjować opracowanie jej dalszej części, poświęconej początkom państwa polskiego. Może to być uzupełnienie oferty marketingowej Szlaku Piastowskiego. Niezależnie, kontynuować należy tradycję wydawania w starannej oprawie graficznej katalogów wystaw i innych publikacji. Nawiązując do wizerunku MPPP jako *muzeum idei, władzy, ale i pieniądza*, można też rozważyć przygotowanie związanej z nim „złotej” serii wydawniczej, obejmującej monografię najznamienitszych zabytków (skarby, pieczęcie, biżuteria, oznaki władzy).

2.7. Serwer i witryna internetowa Muzeum

Podstawowym źródłem informacji o działalności Muzeum powinna być jego witryna internetowa. Obecna strona MPPP, choć ostatnio znacznie wzbogacona o nowe informacje o

wydawnictwach i ekspozycjach, długi czas była w znikomym stopniu aktualizowana. Pozostałością tego stanu, są obecne na niej do dziś nieaktualne dane, jak informacja o tym, że następna wystawa czasowa dotyczyć będzie plakatu szwajcarskiego i odbędzie się jesienią 2002, czy wymienianie wśród pracowników działów osób zmarłych kilka lat temu (Czesław Strzyżewski); mankamentem jest też brak wersji obcojęzycznych strony (angielskiej czy niemieckiej).

Promowanie Muzeum z pomocą witryny internetowej, szczegółowe informowanie nie tylko o ekspozycji, ale i o badaniach oraz zbiorach, powinno być jednym z kilku podstawowych kierunków działań MPPP w Gnieźnie. To podstawa stałej obecności każdej instytucji zwłaszcza kulturalnej, a tym bardziej położonej poza głównymi ośrodkami wielkomięskimi, uzależnionej w odbiorze od sezonowości ruchu turystycznego. Witryna powinna także umożliwiać, przy spełnieniu pewnych warunków, dostęp do baz danych tworzonych przez Muzeum i do jego innych zdigitalizowanych zasobów. Ilość wejść na stronę Muzeum powinna być, obok wzrastającej liczby zwiedzających, podstawowym wyznacznikiem aktywności instytucji. Niezbędna jest stała współpraca (etatowa lub kontraktowa) Muzeum z osobą dobrze zorientowaną w problematyce przekazu internetowego, tworzenia stron internetowych i komputerowych baz danych. Zainteresowanie współpracą w tym zakresie, w tym w udostępnieniu serwera, wyraziło Collegium Europaeum UAM (por. 4.1. Partnerzy instytucjonalni Muzeum).

3. ORGANIZACJA I POLITYKA KADROWA MUZEUM

Proponowana koncepcja programowa może być jak się wydaje, realizowana przez obecnych pracowników merytorycznych Muzeum, po gruntownej analizie ich dorobku, dotychczasowych kierunków zainteresowań oraz przy wyrażeniu woli współtworzenia wskazanych przedsięwzięć. Niektóre z proponowanych kierunków zainteresowań Muzeum (np. problem biżuterii) bliższe są warsztatowi historyków sztuki, niż archeologów. Niezbędny jest udział w zespole informatyka, współpracującego z Muzeum na dogodnych dla instytucji zasadach. Prowadzenie przez Muzeum nadzorów archeologicznych, obok zaangażowania własnych pracowników, może powodować konieczność czasowego zatrudniania wybranych pracowników kontraktowych.

4. PARTNERZY INSTYTUCJONALNI MUZEUM

Pewnym mankamentem w dotychczasowej działalności instytucji był brak szerszej otwartości i zaangażowanie się we współpracę jedynie z nielicznymi instytucjami (np. z

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy). Zainteresowanie współpracą z MPPP wyrażają jednak także inne instytucje, w tym szczególnie sąsiadujące Collegium Europaeum Gnesnense UAM; dotąd brak było ze strony MPPP woli podjęcia takiej współpracy, mogącej prowadzić do wzmocnienia kolejnego lokalnego ośrodka kultury w Wielkopolsce. Chęć uczestniczenia w sygnalizowanych już projektach medialnych i internetowych, a także we wszelkich inicjatywach związanych z badaniem wczesnośredniowiecznych kontaktów państwa polskiego z sąsiadami, znaczeniem języka łacińskiego w kulturze wczesnośredniowiecznej, zadeklarował pełnomocnik Rektora UAM do spraw Collegium Europaeum Gnesnense, prof. Aleksander W. Mikołajczak (autor otrzymał zgodę na zamieszczenie tej informacji w projekcie koncepcji programowo-organizacyjnej MPPP).

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zintensyfikowanie działalności Muzeum wymagać będzie oprócz otrzymywanej, stałej dotacji podmiotowej z Urzędu Marszałkowskiego, także pozyskiwania dalszych środków finansowych. Na przykład na inwentaryzację zabytków, badania terenowe, ich opracowanie i publikację z Programu Operacyjnego - "Dziedzictwo Kulturowe" (Priorytet 4. Ochrona Zabytków Archeologicznych). W podobnym zakresie możliwe jest, wspólne z Collegium Europaeum Gnesnense (potrzebny partner, mający status instytucji naukowej) składanie wniosków o finansowanie projektów badawczych ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Collegium Europaeum wyraziło także gotowość przygotowania wspólnych wniosków o pozyskanie środków z funduszy Unii Europejskiej. Przy organizowaniu wystaw konieczne jest także poszukiwanie wsparcia w niezbyt jeszcze niestety rozwiniętym w Polsce, zwłaszcza poza głównymi miastami, systemie sponsoringu imprez kulturalnych.

Niektóre z tych dróg pozyskiwania środków finansowych wymagają posiadania pewnej części środków własnych, które Muzeum musi sobie zapewnić organizując i prowadząc na swoim terenie nadzory archeologiczne, siłami własnymi i czasowych pracowników kontraktowych.